

Щоб показати, що приголосна *c* постійно виділяється в діалекті перуджійців, з них кепкують таким чином: *Col mi camioncin, sò stat a Pontefelcin, ho preso n capucin, ho speso cinqu'cent'cinquantacinqu'lire* (Con il mio furgoncino, sono stato a Pontefelcino, ho preso un capuccino, ho speso cinquecentocinquantacinque lire).

Підкреслюючи незвичайну для слуху вимову *t*, говорять: *prima dil ta Tòcchi e doppo ta Taticchi* (prima dillo a Tocchi e dopo a Taticchi), чи: *n tin tan alto* (una tina alta così) чи: *tant'ta te n te ntel'roga* (tanto non interroga te).

Щоб наголосити на вживанні *è* замість *a* (риси, яка була поширена раніше на всій території, а сьогодні зникає), донедавна говорили: *perugini ch pàrlon béne tal pane jje dicono l pène; li folignadi che parlano male, da lo pane jje dicono pane*.

Нарешті, найпоширеніша в Умбрії жартівлива фраза відбиває редукції ненаголошених голосних і приголосних: *N t è capità-mmài d alzatt'sènza n zòld' quan z alza l zole* (Non ti è capitato mai di alzarti senza un soldo quando si alza il sole?).

Висновки. До особливих явищ перуджійського діалекту на фонетичному рівні можна віднести численні приклади афези, синкопи й апокопи. Трапляється в суддіалекті Перуджі явище протези, з помірною частотою трапляється метатеза та редукція приголосних. Дуже часто відбувається редукція ненаголошених голосних. У субдіалекті Перуджі спостерігаємо рухливість наголосу, яка ще раз підтверджує спорідненість його з емільяно-романськими діалектами. Відмінності спостерігаються у вокалізмі та консонатизмі. Зафіксовано риси, спільні з аретинським і сієнським діалектами, а саме палаталізація. Порівняно з літературною мовою (italiano standard) приголосні перуджійського субдіалекту не мають значних відмінностей. Перуджійському субдіалекту не властиве ослаблення артикуляції вибухових як в тосканському, велика кількість відмінностей стосується подвоєння чи відсутності подвоєння приголосних, які суперечать з нормам італійської мови-стандарт.

Література

Bonucci P. Dal dialetto alla lingua: osservazioni sulla struttura morfologica dell'italiano di Perugia. Tesi di laurea inedita / P. Bonucci. – Perugia : Università degli Studi, 1992. – 320 p. Canepari L. Introduzione alla fonetica / L. Canepari. – Torino : Einaudi, 1979. – 217 p. Canepari L. Italiano standard e pronunce regionali / L. Canepari. – Padova : Cleup, 1986. – 220 p. Cortelazzo M. Prospettive di studio dell'italiano regionale / M. Cortelazzo // Italiano d'oggi. – Trieste : LINT, 1974. – P. 19–33. Moretti G. Umbria, crocevia linguistico: Osservazioni sulle varianti umbre di italiano regionale (relativamente all'ambito analogico) / G. Moretti // Scritti in onore di Giovan Battista Pellegrini. – Pisa : Pacini, 1983. – P. 519–531. Devoto G. I dialetti delle regioni d'Italia / G. Devoto, V. Giacomelli. – Firenze : Diana, 1972. – 160 p. Dialettologia urbana e analisi geolinguistica // Atti del convegno (Palermo, 7–8 ottobre 1990). – Palermo : Centro di Studi Filologici e Linguistici Siciliani, 1991. – 165 p. Ugolini F.-A. Annali e cronaca di Perugia in volgare dal 1191 al 1336 / F.-A. Ugolini // Annali della Facoltà di Lettere e Filosofia della Università degli Studi di Perugia. – 1964. – Vol. I. – P. 3–143. Ugolini F.-A. Rapporto sui dialetti dell'Umbria / F.-A. Ugolini // Atti del quinto convegno di Studi umbri ["I dialetti dell'Italia mediana con particolare riguardo alla regione umbra"], (Gubbio, 28 maggio–1 giugno 1967). – Perugia, 1967. – P. 463–490.

РОМАНОВА Н. В.

(Київський лінгвістичний національний університет)

ЕМОЦІЇ У ГЕРМАНСЬКІЙ МІФОЛОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ

У статті розглядаються емоції давніх германців як поведінкова реакція на навколишній різноманітний світ. Виявлено, що емоції поділяють на дві категорії: сакральні та світські. Охарактеризовано природу духовних емоцій, чие смислове наповнення відображається в семантиці базових і соціальних емоцій.

Ключові слова: міф, давні германці, емоція, сакральний, світський, поведінка.

Романова Н. В. Эмоции в германском мифологическом наследии. В статье рассматриваются эмоции древних германцев как поведенческая реакция на окружающий многообразный мир. Выведено, что эмоции делят на две категории: сакральные и мирские. Охарактеризована природа духовных эмоций, чье смысловое наполнение отображается в семантике базовых и социальных эмоций.

Ключевые слова: миф, древние германцы, эмоция, сакральная, мирской, поведение.

Romanova N.V. Emotions in mythological Germanic inheritance. This article addresses the emotions ancient Germans as a behavioral reaction of the surrounding multi world. Found that emotions are divided into two categories: sacred and secular. Characterize the nature of spiritual emotions whose semantic content is displayed in the semantics of basic and social emotions.

Key words: myth, ancient Germans, emotion, sacred, secular, behavior.

Міфологія посідає одне з найважливіших місць у духовній і культурній спадщині будь-якого етносу. Попри час і простір цей виплеканий століттями інтелектуальний скарб смиренно несе роль соборного об'єднувача людства, водночас живлячи і підтримуючи рівень розвитку досконалості кожного народу, кожної лінгвостільноти, кожного індивіда та особистості. Звідси негасимий науковий інтерес до міфу, звідси його авторитет, звідси його вічність, звідси його **актуальність**.

Обмежуючи сутність речей до їхньої генези, міф відсилає людину до засновків її власного буття, зачіпає і торкається життєво важливих засад людського існування, того, що стосується людини безпосередньо. Саме *міф робить людину тим, чим вона є зараз*, зазначає один із найавторитетніших його дослідників М. Еліаде, для якого міф – це істина, дійсна, реальна подія і подія сакральна, значуща.

Метою нашого студіювання є з'ясування різновидів емоцій давніх германців (далі германці) із простеженням їхнього співвідношення з комунікативно-мовленнєвою ситуацією. Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких **завдань**: 1) розкрити особливості семантики емоцій германців; 2) виокремити емоційний досвід: сакральний і світський; 3) описати природу духовних емоцій з урахуванням когнітивного та емоційного аспектів.

Традиційно визначення емоції виходить із того, що це – „психічні стани і процеси в людини і тварини, у яких реалізуються їх ситуативні *переживання*” [Псих. сл., 1982, с. 52]. Тобто формально емоція є особливим психічним продуктом, у продукуванні якого одночасно беруть участь, як значущість зовнішнього подразника, так і критерій оцінки цієї значущості. Відтак будь-яке *переживання* корелює з типом мислення і видом свідомості.

Міфологічне мислення характеризує як асоціативно-образне, що байдуже „до суперечностей і прагне не до аналітичного розуміння світу, а навпаки, до синкретичного, цілісного” [Белехова 2004, с. 12]. У цьому контексті досліджувані емоції релевантні змісту міфів: міф як висловлювання обіймає не тільки богів чи героїв, але й того, до кого звернене це висловлювання [Хмель 2006, с. 207].

Міф передбачає *співучасть, співпереживання*, а також *співпричетність*. У його надрах завжди незримо присутнє напружене переживання якоїсь *дисгармонії*, яка сприймається душею, свідомістю, підсвідомістю. Пережити – це надати самому собі, через самого себе власне оцінне ставлення до явищ, людей, світу, себе. Інакше кажучи, *міф – це емоція, а емоція – це персоніфікований міф*. На тлі сказаного обсяг емоцій людини можна охарактеризувати як украй різноманітний, до кінця не пізнаний і остаточно не окреслений. Вивчення ставлення германців до певних емоційних ситуацій навколишнього світу і є **предметом** нашого лінгвістичного розшуку. **Об'єктом** дослідження – базові та соціальні емоції у царині германських міфів.

Мова германських міфів акумулює у своїй системі знаків ті знання, які передували науковому пізнанню етносу. Пізнання ж не мислиме без участі емоцій, вони його основа. Оскільки **емоції** невидимі (неопредметнені), то вони сприймаються міфологічним мисленням за психофізіологічними показниками як **річ** із відповідними зовнішніми ознаками і властивостями. Підтвердження цьому почасти подибуємо у III розділі „Skáldskaparmál“ (Мова поезії) у „Молодшій Едді”. Так, *гнів* людини ототожнюється із *корабельними снастями* або *кінською зброєю*, чи *кораблем* (89. At urkja fólgtit eða ofjóst „Затемнення вірша або двозначність”).

Досліджено, що квалітативно-квантитативні характеристики корабельних снастей залежать передусім від типу судна, його функціонального призначення та життєвого досвіду користувача [Орехова 2000, с. 16-27]. У цьому контексті корабельні снасті і *гнів* зближає загальна ознака „посередник”: корабельні снасті – це допоміжні засоби успішного пересування людини водними шляхами і водними просторами, *гнів* – допоміжний засіб по усуненню перешкод на шляху задоволення надзвичайно важливої для суб'єкта потреби.

Стосовно семантики кінської зброї і *гніву*, то вона майже ідентична вище зазначеній. Різниця полягає у засобі, способі, шляху пересування та функціях: засіб пересування – кінь (певної породи); спосіб пересування – верхи чи сидячи на/у санях/возі/; шлях пересування – суходіл; головна функція вуздечки чи віжок залишається до сьогодні недиференційованою: у наявності синкретизм направляючої і гальмівної функцій. Очевидно, германці вміли не тільки демонструвати свій *гнів*, але й приборкувати його.

Те, що *гнів* асоціювався у скальдів із кораблем, репрезентує зрушення в когнітивній сфері етносу: свідомість починає розрізняти ознаки психічних емоційних станів і виокремлює такі категорії *гніву* як: **цілісність** (гнів – уже корабель, а не корабельні снасті), **статичність** (гнів стоїть як корабель у гавані), темпорально відносна **локалізованість** (начало гніву, як і начало перебування корабля у гавані, розмите), **тривалість** (гнів дискретний як і рух корабля) і **контрольованість** (гнів цілеспрямований як корабель).

У царині германських міфів виокремлюємо два головні тренди (від а. *trend* – „напрямок, тенденція”) емоцій: **сакральний** (від лат. *sacrum* „священна річ, святиня”), який передує святому (Світлі Сили / Добро) і сатанинському (Темні Сили / Зло), і **світський** (від лат. *profanus* „непосвячений, неосвічений, темний”).

Емоції *святого* емоційного досвіду пов'язані з переживаннями славних і благих богів Асів: *Воден* (Одін), *Тор*, *Бальдег* (Бальдр), *Тюр*, *Брагі*, *Геймдалль*, *Гед*, *Відар*, богинь Асинь: *Фрігіда* (Фрігг), *Фрейя*, *Сьовн*, котрі мешкають у Асгарді, і (богів) конунгів: *Гюльві*, *Високий*, *Рівновисокий*, *Третій*, які мисляться, очевидно, як намісники богів Асів у Мідгарді. Принагідно зазначимо, що під досвідом

розуміють „сукупність переживань, які формують уявлення про предмет”; „подолання методологічної дистанції між суб'єктом і об'єктом, у результаті чого відрефлексовані характеристики об'єкта входять у картину світу суб'єкта” [красильников 2007, с. 20-21]. Сутність емоційного досвіду полягає в тому, що він охоплює весь спектр емоцій індивіда щодо певного предмета у процесі взаємодії.

Серед розмаїття емоцій проілюстрованого досвіду зафіксовано в цілому 29 різновидів переживань ставлення богів до предметів і явищ дійсності: *інтерес, радість, провина, образа, помста, гнів, горе, агресія, щастя, смерть, жадібність, віра, дружба, сумнів, сором, страх, недовіра, довіра, відраза, емпатія, любов, надія, ніжність, приниження, задоволення, нещастя, подив, небезпека, турбота*. Інвентарний список виявлених емоцій укладено згідно їхньої з'яви у міфах „Пісні про богів” („Старша Едда”) та „Видіння Гюльві” („Молодша Едда”). Коли певні предмети, явища відповідали потребам богів, вони викликали у них позитивне ставлення, що виражалось у таких емоціях: *радість, щастя, дружба, віра, довіра, емпатія, любов, надія, ніжність, задоволення*. Якщо ні – виникало негативне ставлення і відповідні переживання: *провина, образа, помста, гнів, горе, агресія, смерть, жадібність, сумнів, сором, страх, недовіра, приниження, нещастя, відраза, небезпека, турбота*. Нейтральні емоції: *інтерес, подив і мовчання* виникають у процесі діяльності й виявляють ставлення богів до того, що сприяє чи перешкоджає задоволенню їхніх потреб. Ці емоції наближають до оцінювання смислу невідомих явищ, орієнтують суб'єкта на можливий наслідок того чи іншого варіанта дії.

За кількісними показниками співвідношення позитивних і негативних емоцій становить 10 : 17. Таку асиметричність можна вважати **емоційною оцінкою** германцями обставин свого життя.

Зміст і характер емоцій *сатанинського* емоційного досвіду суттєво відрізняються від попереднього, оскільки його представники – велетні та велетині – за своєю природою досить злі й жорстокі. Загалом їхнє афективне хвилювання і органічні вияви репрезентовано лаконічно та образно. Якщо це *печаль*, то *гірка*; якщо *гордіня*, то *велика*; якщо *лють*, то *велетенська*; якщо *настрій*, то *дуже поганий*; якщо *сльози*, то *сухі*; якщо видовище страшне, то *обличчя змінюється і полотно*. Крім проілюстрованих негативних емоцій зафіксовано деякі нейтральні, зокрема *інтерес*, що свідчить про вплив емоційних явищ на інтелектуальні процеси.

Розуміння емоцій германцями еволюціонувало від розмежування емоцій святого і сатанинського емоційного досвідів до подолання такого розмежування через об'єднання. Носіями оновленого об'єданого досвіду є **діти** (а) від змішаних шлюбів: Аси + Велетні, наприклад: *Локи* та (б) конунгів, яких виховував Один, наприклад: *Агнар* і *Гейррьод*. Кількість емоційних станів зведено до чотирьох: *страх, інтерес, невіра і подив*. Нова „модель емоційного досвіду” підкреслює момент біологічного, психологічного, соціального і духовного. Стрижень цієї моделі – *страх*. Він спонукає людину до постійної зміни поведінки: від нормативної, правильної, традиційної до асоціальної, анормативної, антитрадиційної.

З іншого боку, *інтегративний* емоційний досвід можна зіставити з поняттям *базових* емоцій (а), які співвідносяться із генетичною програмою індивіда, та із поняттям *соціальних* емоцій (б), які формуються і розвиваються безпосередньо в соціумі. Намагання германців примирити природне (генетика) і штучне (виховання), зняти суперечність між ними відображає їхнє прагнення до пізнання сутності емоцій, до усвідомлення власного психічного й духовного світу, до здійснення емоційного обміну, до привласнення вищого закону буття.

У структурі *світського* досвіду, чийм носієм уважаємо героїв і людей, представлено позитивні, негативні і нейтральні емоції. Германське суспільство схвалювало вираз одних емоцій: *радість, помста, (праведний) гнів, гордість, дружба, щедрість, любов як ерос, ніжність* і не схвалювало вираз інших: *смерть, образа, горе, журба, агресія, жадібність, заздрість, сором, страх, відраза, ненависть, нещастя, небезпека*. Тобто позитивними вважалися також деякі деструктивні емоції *помста, гнів*, які різнилися від героя до героя та від людини до людини. Так, Вьолунд гнівався через втрату меча та обручки дружини, що і слугувало причиною помсти; Хельгі – через смерть діда; Свава – через смерть героя. Парадокс, але помста нейтралізується щедрим викупом: за смерть чоловіка Гудрун пропонують золото, килими, дівчат-ткаль, заміжжя за сина вбивці. Жовтий метал, креативна робота, її виконавець-майстер, зміна соціального статусу є виміром і ціною людського життя. Щодо переліку нейтральних емоцій, то вони тотожні емоціям святого досвіду.

Необхідно наголосити на тому факті, що **інтенсивність вияву** тієї чи іншої *базової* емоції релевантна **змісту класу цінностей** богів Асів і богинь Асинь та героїв і людей. Так, бог Тор гнівається лише тоді, коли Всесвіту і дружині Одіна загрожує небезпека (Völuspá 26); підґрунтям людського гніву може бути будь-яка нетактовна поведінка у комунікативному акті (Hávamál 29-31). Страх у бога Одіна викликає втрата його Думок (*Huginn*) і Пам'яті (*Muninn*), тобто розумова діяльність, без якої не має психічного розвитку людини [Гамезо 1986, с. 162-163, 178-179]; людина ж боїться тоді, коли не зробила певних запасів, чи коли бачить військо князя, тобто природа людського страху лежить у біологічній та фізичній площинах. Суттєві розбіжності у проілюстрованих цінностях можуть свідчити, *по-перше*, про

різні типи свідомості і види мислення, *по-друге*, про різну швидкість, обсяг і масштаб мислення, *по-третє*, про різний рівень розвитку інтелекту та уявлення, *по-четверте*, про активізацію різних видів психічних систем організмів (божественного і людського) і різний квалітативно-квантитативний (духовний) життєвий досвід, *по-п'яте*, про різне вміння оптимізувати і диференціювати об'єктивне і суб'єктивне, *по-шосте*, про різний статус і роль (богів / людей) у суспільстві, ширше у Всесвіті, Космосі, Галактиці, *по-сьоме*, про різне бачення „свого” і „чужого” майбуття, *по-восьме*, про різну природу інтересів і бажань, і, *по-дев'яте*, про різні пріоритети і моральні імперативи.

Спробуємо зрозуміти, як германські міфи відповідають на такі запитання: якою є природа духовних емоцій загалом, якій людський рід і германці, як окремі індивіди, зобов'язані палітрою свого психічного світу? Як людина того часу пов'язана з цими божественними емоціями?

Будучи заснованими на явленій в одкровенні істинні, міфи упродовж століть зазнали певних змін і зрушень: нові обставини життя і нове розуміння їх, нова парадигма знань і новий досвід, нова історія і новий суспільний розвиток, нова свідомість і нове мислення, нові комбінації зі старого матеріалу у творенні міфічних словесних поетичних образів, новий більш розмаїтий спектр вражень, почуттів і емоцій [Белехова 2004, с. 10-11; Тайлор 2000, с. 44-51].

Очевидно, германці виходили з таких уявлень:

1. Емоційно- та фізично-психічний прояви кожного індивіда тотожні божественним, у тому розумінні, що внутрішнє і зовнішнє не є двома різними явищами, а становлять єдине, цілісне явище. Істинна природа емоцій людини є божественною: через норну Скульд (Провина) визначається їхня доля. Отож, кожний представник германського етносу міг би сказати: „Емоція – це провина”.

2. Окремі емоційні явища, на кшталт *ненависть*, *радість*, є механізмом відмежування божественного і земного, життя і смерті. Мета кожної давньої людини полягає в тому, щоб зрозуміти не тільки різноманітність проілюстрованих емоцій: негативна / позитивна емоція, але і наслідок впливу цієї емоції на буття індивіда. Це розуміння досягається тільки шляхом диференціації функцій своїх емоцій. Тут ідеться про оціночну функцію, яка пов'язана з виокремленням актуально значущого у предметі, явищі, світі. Безумовно, оцінка релевантна рівню когнітивної діяльності індивіда.

3. Кому вдається досягти розуміння межі між негативним і позитивним, той зазнає приємного і неприємного, як на фізичному, так і на ідеальному рівнях. Страх перед смертю не виникає у тієї частини населення, яка повинна захищати суспільство від зовнішньої / внутрішньої загрози чи небезпеки, тобто у воїнів, героїв. Загибель воїна-германця на полі бою ототожнюється з вічним щастям: людське функціональне і божественне сутісне стає цілісністю, єдністю.

4. Ті, хто не досягають розуміння зазначеної вище межі, живуть не так, як треба: вони розраховують не на власний розум, а на допомогу „третьої” сили. До неї належать: чаклуни, маги, жерці, руни, конунги, гноми, карлики, ельфи. Хоч люди і приносять цим силам жертву за „зроблену послугу”, вони все таки зазнають фізичних і духовних страждань, мук, смутку, душевного болю, нудьги.

Не можна не дивуватися, наскільки германці були близькі до сучасних уявлень про те, що когнітивна та емоційна сфери людини взаємодіють, впливають одна на одну, регулюють і визначають поведінку індивіда. Впадає у вічі диференціація розуміння інтелектуальної та психічної сфер: у пізнавальній сфері відображається категоризація предметного світу – *хижі / свійські тварини, житло, час, обжитий / необжитий простір*, а в афективній сфері – його концептуалізація: *ненависть / радість, чертог / будинок, тепло / холод, земний / позаземний (а) небесний, (б) підземний*.

Германці сприймали поняття емоції крізь призму сакральності числа (3, 2), лінійного порядку (другий вовк / кінь), аксіологічної опозиційності (Приємне / Неприємне), циклічності (Літо / Зима), амбівалентності (вепр: як Золота Щетина і як Страшне Ікло), дублетності (Фрея / Сьовн = Кохання), структурності (верхня частина, що, очевидно, асоціюється з захищеністю: завіса на ліжці велетині, чи шолом дракона) та оцінки (*Зла Журба*). Потреба в нумерації і розрахуванні емоцій свідчить передусім про зміну ставлення до свого душевного і психічного світу. Однак між цією потребою та її реалізацією лежить грань, що визначається соціально закріпленими позиціями сакрального: святого й сатанинського і світського, утворюється „зона відмежування”, яка проявляється в агресивності до „чужого, іншого, невідомого” і страхові перед ним. Появу цієї „зони” можуть спричинити як внутрішні, так і зовнішні чинники.

До внутрішніх чинників належать: особливості розвитку психіки, психологічний дискомфорт, який виникає в результаті незадоволеності потреб, неоднозначність оцінювання навколишнього світу, який щоразу змінюється й оновлюється, злам у розумінні духовних цінностей, нерозвиненість емоційного досвіду тощо.

Зовнішні причини пов'язані з особливостями взаємодії германців із багатоманітним довкіллям і оточенням, їх стосунками зі „свою” та „чужою” спільнотами та готовністю до засвоєння нових норм і нових цінностей суспільства.

З точки зору нумерології головними характеристиками чисел 3 і 2 є самовираження і спілкування (число 3) та співпраця, дипломатичність і тактовність (число 2) [Декоц 1998, с. 24-25]. Очевидним у поведінкових реакціях германців є те, що іде процес відторгнення минулих конфліктів, війн, міжплемінних суперечок, помсти і формування якісно оновленої свідомості, спрямованої на самооцінку і самоствердження народу, гуманістичні начала, духовні контакти.

За проілюстрованим розмаїттям соціальних емоцій сакрального в цілому і світського досвідів так чи інакше вимальовується визнання значущості декількох позитивних і негативних емоцій як для богів загальною, так і для людей. Найважливішими *позитивними* соціальними емоціями вважаємо такі:

– *дружба*, головними ознаками якої є довіра, віра і подарунки практичного гатунку: зброя, одяг, їжа (м'ясо), напої (пиво); друзі мають ходити один до одного в гості, не товаришувати з недругами, не брехати одне одному;

– *довіра*, без якої, як зазначено вище, не має дружби і яка виникає на основі віри в чесність, щирість і відкритість передусім друга чи родича;

– *любов*, яка поєднує в собі чуттєве, що призводить до страждання, і духовне, що збагачує і підтримує людину, дарує їй блаженство, злиття з божественним; у ній, як у фокусі, перетинаються протилежності біологічного й духовного, особистісного й соціального, інтимного й загальнозначущого;

– *щастя*, яке зазвичай пов'язують із дещо інтимним характером: кожний тлумачить його кризь призму власних життєвих ідеалів і життєвих цінностей [Фельцан 2009, с. 430]; за германськими міфами щастя людини є даром бога; воно структурується у часі і просторі. Формально щастя являє собою механізм поєднання ідеального (божественного) і матеріального (людського передусім чоловічого, мілітаристичного) у формі смерті.

Панівні *негативні* соціальні емоції зводимо до таких:

– *помста*, або агресивна поведінка чи діяльність, „яка забезпечує”, *по-перше*, виживання індивіда „в його внутрішньовидовій конкурентній боротьбі” [Чесноков 2009, с. 6], *по-друге*, сприяє відновленню божественного порядку, миру і злагоди, *по-третє*, диференціює поняття морально-етичних цінностей типу *добро / зло*, *по-четверте*, відбиває проміжне місце давньої людини у світі – її одночасну залежність від Вищих Сил як Покровителів і Природних Сил як Випробувачів емоційної стійкості індивіда, і, *по-п'яте*, репрезентує рівень культурної соціалізації та розвитку особистості; принципово важливу роль при цьому відіграє збіг/розбіжність інтересів індивіда і суспільства у рамках культурно-правового поля, тобто людина виступає як каратель свого подразника, захищаючи власне життя, гідність, ідеали, принципи;

– *сором*, як необхідне явище у житті людини, пов'язаний, з одного боку, з охайністю чоловічого одягу нижньої частини тіла, тобто зі штанами та чоботами, ширше з відсутністю у нього матеріальних статків, із іншого – з асоціальною поведінкою чоловіка. До асоціальної поведінки германської спільноти згідно досліджуваних міфологічних текстів належали: конфлікти, брехня, підступність та хитрування, що зумовлювали біду;

– *нещастя*, під яким розуміли злу долю, що руйнувала буття індивіда.

Висновки. Завершуючи стислий екскурс питання про емоції германців зазначимо, що формально їхня природа є тернарною: емоції сакрального, святого і сатанинського досвідів визначають виникнення як базових, так і соціальних світських емоцій.

Подальшою **перспективною** наукового пошуку може бути етимологія найменувань світських емоцій, що сприятиме розв'язанню питань походження слів-індикаторів емоцій.

Література

- Белехова Л.І. Словесний образ в американській поезії: лінгвокогнітивний погляд / Л.І. Белехова. – [2-е вид., доп. і перероб.]. – М. : ООО „Звездапад”, 2004. – 376 с. Гамезо М.В. Атлас по психологии: информ.-метод. материалы к курсу „Общ. психол.”: учеб. пособ. [для студ. пед. ин-тов] / М.В. Гамезо, И.А. Дорошенко. – М. : Просвещение, 1986. – 272 с. *Декоц Х.* Нумерология. Магическая сила чисел / Х. Деккоц, Т. Монте; [пер. с а. А. Иванникова]. – М. : КРОН-ПРЕСС, 1998. – 320 с. – (Серия „Экспресс”). *Красильников Р.Л.* Образ смерти в литературном произведении: модели и уровни анализа / Р.Л. Красильников. – Вологда : ГУК ИАЦК, 2007. – 140 с. *Младшая Эдда Snorra Edda* [Електронний ресурс] / [авт. тексту С. Стурлусон ; пер. с дисл. О.А. Смирницкой]. – Режим доступу до кн.: <http://norse.ulver.com/src/snorra/>. *Орехова Т.И.* Формирование тематической группы названий водных средств передвижения в истории русского языка XVIII-XX вв.: дис. ... кандидата филол. наук: 10.02.01 / Орехова Татьяна Ивановна. – Барнаул, 2000. – 179 с. *Психологічний словник* / [за ред. В.І. Войтка]. – К. : ВШ, 1982. – 216 с. *Старшая Эдда Saemundar Edda* [Електронний ресурс] / [пер. с дисл. А. Корсуна]. – Режим доступу до кн.: <http://norse.ulver.com/edda/index.html>. *Тайлор Э.Б.* Миф и обряд в первобытной культуре / Э.Б. Тайлор ; [пер. с а. Д.А. Коропчевского]. – Смоленск : Русич, 2000. – 624 с. – (Популярная историческая библиотека). *Фельцан И.М.* Лексико-семантический анализ именованных позитивных эмоций у современной английской мовы / И.М. Фельцан // Сучасні дослідження з іноземної філології. – 2009. – Вип. 7. – С. 429 – 436. *Хмель И.В.* Миф, поэзия, постмодерн. Размышления о сущности поэзии / И.В. Хмель // Социально-гуманитарное знание: междисц. подход: междунар. науч.-прак. конф., дек. 2006 г. : тезисы докл. – Ростов н/Д., 2006. – С. 205 – 210. *Чесноков И.И.* Месть как эмоциональный поведенческий концепт (опыт когнитивно-коммуникативного описания в контексте русской лингвокультуры) : автореф. дис. на соискание учён. степени д-ра филол. наук : 10.02.19 „Теория языка” / И.И. Чесноков. – Волгоград, 2009. – 43 с.